Európai Parlament
2024-2029

Külügyi Bizottság

2025/2252(INI)

6.3.2026

JELENTÉSTERVEZET

a Bizottság Koszovóról szóló, 2025. évi jelentéséről
(2025/2252(INI))

Külügyi Bizottság

Előadó: Riho Terras

TARTALOM

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

INDOKOLÁS 10

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Bizottság Koszovóról szóló, 2025. évi jelentéséről
(2025/2252(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, másrészről Koszovó közötti, 2016. április 1-jén hatályba lépett stabilizációs és társulási megállapodásra[1],

– tekintettel Koszovó európai uniós tagságra irányuló, 2022. december 15-i kérelmére,

– tekintettel Koszovó Európa tanácsi tagságra irányuló, 2022. május 12-i kérelmére,

– tekintettel az Európai Unió és Koszovó közötti, Koszovó uniós programokban való részvételére vonatkozó általános alapelvekről szóló, 2017. augusztus 1-jén hatályba lépett keretmegállapodásra[2],

– tekintettel az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) létrehozásáról szóló, 2021. szeptember 15-i (EU) 2021/1529 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[3],

– tekintettel a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló (EU) 2018/1806 rendelet Koszovó tekintetében történő módosításáról szóló, 2023. április 19-i (EU) 2023/850 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[4], amely 2024. január 1-jétől vízummentes utazást tesz lehetővé a koszovói biometrikus útlevéllel rendelkezők számára,

– tekintettel a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz létrehozásáról szóló, 2024. május 14-i (EU) 2024/1449 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[5],

– tekintettel az Európai Tanács 2003. június 19–20-án, Szalonikiben tartott ülésének elnökségi következtetéseire,

– tekintettel a 2018-ban, 2020-ban és 2021-ben rendre Szófiában, Zágrábban és Brdo pri Kranjuban tartott EU–Nyugat-Balkán-csúcstalálkozókra és azok nyilatkozataira,

– tekintettel a nyugat-balkáni vezetőknek a Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési tervről szóló, 2025. július 1-jei szkopjei (Észak-Macedónia) találkozójára,

– tekintettel a 2025. december 17-i EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott nyilatkozatra,

[1] HL L 71., 2016.3.16., 3. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2016/342/oj.
[2] HL L 195., 2017.7.27., 3. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/1388/oj.
[3] HL L 330., 2021.9.20., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[4] HL L 110., 2023.4.25., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/850/oj.
[5] HL L, 2024/1449, 2024.5.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– tekintettel az Európai Tanács 2025. december 16-i elnökségi következtetéseire a bővítésről,

– tekintettel a 2014. augusztus 28-án elindított berlini folyamatra,

– tekintettel a berlini folyamatról szóló, 2025. október 22-én tartott 2025. évi csúcstalálkozó elnökének következtetéseire,

– tekintettel „A Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv” című, 2020. október 6-i bizottsági közleményre (COM(2020)0641),

– tekintettel „A Nyugat-Balkánra vonatkozó új növekedési terv” című, 2023. november 8-i bizottsági közleményre (COM(2023)0691),

– tekintettel a bővítést megelőző reformokról és szakpolitikai felülvizsgálatokról szóló, 2024. március 20-i bizottsági közleményre (COM(2024)0146),

– tekintettel a „2025. évi közlemény az EU bővítési politikájáról” című, 2025. november 4-i bizottsági közleményre (COM(2025)0690) és az azt kísérő, „2025. évi jelentés Koszovóról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2025)0752),

– tekintettel az Energiaközösséget létrehozó, 2005. október 25-én Athénban aláírt szerződésre, amelynek célja az EU belső energiapiaci szabályainak kiterjesztése Délkelet-Európára,

– tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1999. június 10-i 1244. sz. határozatára, a Nemzetközi Bíróság (NB) Koszovó függetlensége egyoldalú kinyilvánításának a nemzetközi joggal való összhangjáról szóló, 2010. július 22-i tanácsadó véleményére és az ENSZ Közgyűlésének 2010. szeptember 9-i 64/298. számú határozatára, amely elismerte az NB véleményének tartalmát, és üdvözölte, hogy az kész a Szerbia és Koszovó közötti párbeszéd elősegítésére,

– tekintettel Koszovó folytonos igazodására az EU közös kül- és biztonságpolitikájához;

– tekintettel a Szerbia és Koszovó közötti kapcsolatok normalizálására vonatkozó alapelvekről szóló, 2013. április 19-i első megállapodásra, a 2015. augusztus 25-i megállapodásokra és az Unió közreműködésével zajló, a kapcsolatok normalizálására irányuló párbeszédre,

– tekintettel a 2023. február 27-i brüsszeli megállapodásra és a 2023. március 18-i ohridi megállapodásra, valamint annak végrehajtási mellékletére,

– tekintettel a NATO által vezetett koszovói békefenntartó erők (KFOR) folyamatos jelenlétére és megbízatására, amely továbbra is hozzájárul a biztonságos környezet és a szabad mozgás fenntartásához Koszovóban,

– tekintettel az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziójáról (EULEX Koszovó) szóló 2008/124/KKBP együttes fellépés módosításáról szóló, 2025. június 5-i (KKBP) 2025/1161 tanácsi határozatra[6], amely a misszió megbízatását 2027. június 14-ig

[6] HL L, 2025/1161, 2025.6.6., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/1161/oj.

meghosszabbította,

– tekintettel az Európai Unió választási megfigyelő missziójának a Koszovóban 2025-ben megtartott parlamenti választásokról szóló zárójelentésére,

– tekintettel a Koszovóról szóló korábbi állásfoglalásaira,

– tekintettel az EU–Koszovó Stabilizációs és Társulási Parlamenti Bizottság 2024. december 9-én tartott 20. ülésén elfogadott nyilatkozatra és ajánlásokra,

– tekintettel a Transparency International 2025. évi korrupcióérzékelési indexére,

– tekintettel a Riporterek Határok Nélkül által közzétett 2025. évi sajtószabadság-indexre,

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A10-0000/2026),

A. mivel a bővítési politika az EU egyik leghatékonyabb külpolitikai eszköze, és az egész kontinensen stratégiai geopolitikai befektetés a hosszú távú békébe, stabilitásba és biztonságba;

B. mivel az EU a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság alapvető értékeire épül;

C. mivel valamennyi bővítési ország saját érdemei alapján kerül megítélésre; mivel a csatlakozás menetrendjét és előrehaladását a szükséges reformok végrehajtása, valamint a kritériumoknak és a közös európai értékeknek való megfelelés határozza meg;

D. mivel Koszovó uniós tagság felé vezető útja a Szerbiával fennálló kapcsolatok normalizálásától is függ;

Az uniós csatlakozás iránti elkötelezettség

1. elismerését fejezi ki Koszovó uniós csatlakozás iránti folyamatos elkötelezettségéért, amely egyértelmű stratégiai geopolitikai döntést tükröz, és üdvözli, hogy Koszovó európai útját jelentős társadalmi támogatottság övezi;

2. ismét azon szilárd meggyőződésének ad hangot, hogy Koszovó jövője az EU-ban van, különös tekintettel a régió jelenlegi geopolitikai dinamikájára, a világpolitika gyors és lényegi változásaira, valamint a tekintélyelvű rezsimekkel folytatott fokozódó versenyre;

3. üdvözli, hogy a 2025 decemberében tartott előrehozott parlamenti választásokat és a több mint egy évig tartó politikai patthelyzetet követően 2026. február 12-én megalakult az új koszovói nemzetgyűlés és kormány; sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy a politikai folyamat megbénulása következtében a 2025. év elveszett Koszovó számára; sajnálatát fejezi ki továbbá amiatt, hogy a nemzetgyűlés az alkotmányos határidőn belül nem választott meg új elnököt, és emiatt az ország új választásokra kényszerül; tudomásul veszi a nemzetgyűlés 2026. március 6-i elnöki rendelettel történt feloszlatását;

4. üdvözli továbbá, hogy a koszovói nemzetgyűlés 2026. február 13-án ratifikálta a Reform- és Növekedéstámogató Eszköz keretében létrejött megállapodásokat;

5. hangsúlyozza, hogy a hiteles bővítéshez a reformok tartós lendülete szükséges, és felszólítja Koszovót, hogy fokozza az EU-val kapcsolatos reformok végrehajtásában elért eredményeit, különösen a jogállamiság és az alapvető szabadságok területén; hangsúlyozza, hogy Koszovónak ismét előtérbe kell helyeznie ezeket a reformokat ahhoz, hogy folytathassa előrehaladását az uniós csatlakozás felé vezető úton;

6. támogatja Koszovó 2022 decemberében benyújtott uniós tagság iránti kérelmét; felhívja az öt tagállamot, amelyek még nem ismerték el Koszovó függetlenségét, hogy tegyenek lépéseket az elismerés felé, és ezzel tegyék lehetővé Koszovó számára a többi jelölttel azonos feltételek melletti előrehaladást;

7. megismétli, hogy teljes mértékben támogatja Koszovó Európa tanácsi tagság iránti kérelmét és az ország arra irányuló stratégiai orientációs tervét, hogy csatlakozik a NATO „Partnerség a Békéért” programjához;

8. elismerését fejezi ki amiatt, hogy Koszovó továbbra is teljes mértékben igazodik az EU közös kül- és biztonságpolitikájához, beleértve az Oroszországgal és Belarusszal szembeni uniós korlátozó intézkedések folyamatos végrehajtását, valamint Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújának egyértelmű elítélését;

9. üdvözli a Koszovóval szembeni uniós intézkedések 2025 májusa óta zajló fokozatos megszüntetését, és felszólít a fennmaradó intézkedések azonnali megszüntetésére, amelyek már nem indokoltak, és továbbra is kedvezőtlenül hatnak Koszovó társadalmára; megjegyzi, hogy ez a hatás a társadalom egészében érzékelhető, és különösen a helyi közösségeket, a civil társadalmi szervezeteket és a kis- és középvállalkozásokat (kkv-kat) érintette;

Demokrácia és jogállamiság

10. üdvözli a 2025. évi parlamenti és helyhatósági választások lebonyolításának általános pozitív értékelését, megjegyezve, hogy azokat békés, versenyképes és inkluzív módon bonyolították le;

11. üdvözli a koszovói szerbek részvételét a 2025. évi parlamenti és helyhatósági választásokon, valamint azt a négy újonnan kinevezett szerb polgármestert, akik a szerb többségű településeken átvették albán elődeiktől a vezetést;

12. sajnálatát fejezi ki a független intézmények átpolitizálására irányuló folyamatos kísérletek, többek között a Központi Választási Bizottságra gyakorolt nyomás és a független médiabizottságon belüli irányítási hiányosságok miatt;

13. továbbra is aggodalmát fejezi ki a jogállamisági stratégia korlátozott végrehajtása és a reformok elégtelen végigvitele, a Koszovói Bírói Tanács és a Koszovói Ügyészi Tanács hiányos tagsága, valamint az igazságügyi reformok végrehajtásának késedelme miatt;

14. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy összességében korlátozott előrelépés történt a korrupció elleni küzdelem terén; aggodalommal veszi tudomásul, hogy Koszovó

2025-ben hátrébb szorult a globális korrupciós indexben, ahol 182 ország és terület közül a 76. helyen áll, és a 2024. évinél hárommal rosszabb helyezés ellentétes a fokozatos javulás korábbi tendenciájával;

15. üdvözli, hogy előrelépés történt a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén; felszólít egy, a szervezett bűnözés elleni nemzeti stratégia és cselekvési terv gyors elfogadására;

16. elismerését fejezi ki az EULEX folyamatos szerepvállalásáért abban, hogy segítse a koszovói hatóságokat a fenntartható és független jogállamisági intézmények létrehozásában;

Alapvető szabadságok és emberi jogok

17. megjegyzi, hogy bár az emberi jogokra vonatkozó jogi és intézményi keret nagyrészt rendelkezésre áll, annak végrehajtása továbbra sem kielégítő;

18. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a nem többségi közösségekhez tartozó személyek jogait védő jogszabályok végrehajtását;

19. tudomásul veszi Koszovó plurális médiakörnyezetét, de sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy nem történt előrelépés a véleménynyilvánítás szabadságának biztosítása terén; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Koszovó a médiaszabadság tekintetében a 2025. évi sajtószabadság-indexen 24 hellyel, a 99. helyre esett vissza;

20. ismételten aggodalmát fejezi ki az újságírók és a médiában dolgozók elleni támadások és fenyegetések miatt; felszólít az bűnüldözési válaszlépések javítására és a médiával kapcsolatos jogszabályok uniós vívmányokkal és más vonatkozó nemzetközi normákkal való összehangolására;

21. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a közszolgálati műsorszolgáltató fenntartható finanszírozását és függetlenségét; felszólít a koszovói közszolgálati műsorszolgáltató, a Koszovói Rádió és Televízió kiegyensúlyozott és reprezentatív felügyeletének biztosítására;

22. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy külföldi szereplők egyre nagyobb dezinformációt terjesztenek az etnikumok közötti feszültségekről, különösen választási időszakokban; kéri a megerősített intézményi válaszra és a jobb médiaműveltség biztosítására;

Megbékélés és jószomszédi kapcsolatok

23. emlékeztet arra, hogy a Szerbiával fenntartott kapcsolatok normalizálása és a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd szerinti kötelezettségvállalások végrehajtása továbbra is Koszovó európai perspektívájának szerves részét képezi;

24. megismétli, hogy teljes mértékben támogatja az EU közvetítésével zajló párbeszédet, és üdvözli Peter Sørensen megbízatásának meghosszabbítását az EU Belgrád és Pristina közötti párbeszédért felelős különleges képviselőjeként;

25. ismételten hangsúlyozza a koszovói és a szerb hatóságok konstruktív szerepvállalásának fontosságát egy, a két ország közötti kapcsolatok normalizálása felé vezető útról szóló

átfogó, jogilag kötelező erejű megállapodás elérése érdekében a kölcsönös elismerés alapján és összhangban a nemzetközi joggal; Koszovót és Szerbiát egyaránt felszólítja, hogy hajtsák végre a brüsszeli és az ohridi megállapodást, beleértve a szerb többségű önkormányzatok szövetségének/közösségének létrehozását és Szerbia Koszovó regionális és nemzetközi szervezetekben való tagságával szembeni ellenállásának megszüntetését, továbbá hogy kerüljék el azokat az egyoldalú fellépéseket, amelyek alááshatják a párbeszéd folyamatát;

26. elvárja Koszovótól és Szerbiától, hogy teljes mértékben működjön együtt és tegyen meg minden szükséges intézkedést a banjskai 2023-i terrorista támadás elkövetőinek gyors bíróság elé állítása érdekében; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Szerbia még mindig nem indított büntetőeljárást a bűnösök, különösen Milan Radoičić, a Srpska Lista alelnöke ellen;

27. megjegyzi, hogy akár 1590 eltűnt személy sorsa is megoldatlan maradt, és 2024 áprilisa és 2025 szeptembere között csak 26 ügy oldódott meg;

28. ismételten hangsúlyozza a KFOR fontosságát, és elismerését fejezi ki a Koszovóban és általában a nyugat-balkáni régióban a biztonságos környezet biztosítására irányuló folyamatos erőfeszítéseiért;

Társadalmi-gazdasági reformok

29. megjegyzi, hogy Koszovó mérsékelten felkészült a gazdaság- és monetáris politika, valamint a versenyképesség területén; hangsúlyozza, hogy költségvetési keretét össze kell hangolnia az uniós vívmányokkal, és kezelnie kell a strukturális hiányosságokat, többek között a szűk gyártási bázist és a kkv-k finanszírozási eszközökhöz való nehéz hozzáférését;

30. megjegyzi, hogy Koszovó bizonyos mértékű haladást ért el a digitális transzformációra való felkészülés terén, többek között az online szolgáltatások és az 5G lefedettség bővítése terén; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy jelenleg a közszolgáltatásoknak csupán 10%-át kínálják online, és hogy a digitalizáció továbbra is széttagolt;

Energia, környezetvédelem, fenntartható fejlődés és konnektivitás

31. megjegyzi, hogy Koszovó továbbra is nagymértékben függ az elavult széntüzelésű erőművektől, és fel kell gyorsítania az energiahatékonysági beruházásokat;

32. ösztönzi Koszovót, hogy erősítse meg intézményi és igazgatási kapacitását a stratégiai infrastrukturális projektek végrehajtása érdekében, és folytassa a függőben lévő közlekedési és energetikai konnektivitási projektek végrehajtását;

33. sürgeti Koszovót annak biztosítására, hogy megfelelő intézkedések történjenek a védett területek kezelése, a hulladékgazdálkodásról szóló törvény módosítása és az éghajlatváltozásról szóló törvény végrehajtása érdekében;

°

° °

34. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint Koszovó elnökének, kormányának és nemzetgyűlésének.

INDOKOLÁS

Az Európai Parlament szorosan figyelemmel kíséri a koszovói politikai és társadalmi-gazdasági fejleményeket. E jelentés útján a Parlament értékelését kívánjuk közölni a koszovói helyzetről, és az Európai Bizottságnak az elért eredményekről szóló 2025. évi jelentése mellett a Parlament politikai értékelését is rögzíteni kívánjuk a Koszovóban vizsgált időszakról. Összefoglalva, a 2025. évet Koszovó esetében elveszett évnek kell tekinteni, mivel a februári rendes nemzetgyűlési választásokat követően sem jogalkotó szerv felállítására, sem működőképes kormány alakítására nem nyílt mód. Bár a 2025-ben Koszovóban tartott mindhárom – két parlamenti és egy helyhatósági – választás békésen és rendezetten zajlott, a rendes politikai folyamat súlyos zavarokat szenvedett. Ennek számos politikai és gazdasági reform látta kárát, és következésképpen a nyugat-balkáni növekedési tervet pedig sem lehetett végrehajtani.

Amint azt az Európai Parlament korábbi jelentései is kiemelték, Koszovó jelentős előrelépést tett a választási reformok, a gazdasági reziliencia és az alapvető jogok védelme terén. Az igazságügyi reform, a médiaszabadság, a közigazgatás hatékonysága és a közszolgáltatások digitalizálása terén azonban továbbra is vannak kihívások. Az átfogó reformok és az inkluzív kormányzás iránti folyamatos elkötelezettség elengedhetetlen ahhoz, hogy Koszovó előrelépjen az európai integráció felé vezető úton.

Számos kihívás, amellyel Koszovó szembesül, régóta fennálló probléma, amelynek megoldásához az egész régiót be kell vonni az Európai Unió szélesebb körű integrációs folyamatába. A Pristina–Belgrád párbeszéd, amelynek célja a felek számára elfogadható kompromisszum megtalálása volt, sajnos nem hozta meg a várt eredményeket. A párbeszéd 2025-ben lényegében nyugvópontra jutott. Ez részben annak volt betudható, hogy Koszovóban nem volt felhatalmazással és hatáskörrel rendelkező kormány, és a tárgyalások ebben a formában kilátástalanok. Az Európai Bizottságnak, valamint az Európai Parlamentnek és a tagállamoknak mindent meg kell tenniük annak biztosítása érdekében, hogy a Pristina és Belgrád közötti párbeszéd újult erővel folytatódjon. Ezért nagyon üdvözlendő Peter Sørensen különleges képviselő megbízatásának 2028 februárjáig történő meghosszabbítása.

Az Európai Unió bővítése az EU egyik legfontosabb sikertörténete, amelyet folytatni kell. A bővítés tágabb geopolitikai célja az úgynevezett „szürke területek” megszüntetése Európa térképén. Az Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja által előidézett mélyreható változások világossá tették, hogy az Európai Uniónak elszántabban kell felvennie a versenyt a tekintélyelvű globális szereplőkkel. Oroszország és Kína is bebizonyította, hogy nyilvánvaló érdekeik vannak a Nyugat-Balkánon.

Koszovó európai integrációja kétirányú folyamat. Ahhoz, hogy Koszovó végrehajthassa a szükséges reformokat, az Európai Unió segítségére van szükség. A vízumliberalizáció tovább erősítette az emberek közötti kapcsolatokat és a koszovói polgárok európai perspektíváját. A 2023-ban bevezetett büntető intézkedések azonban rendkívül negatív hatást gyakoroltak Koszovó európai irányú előrehaladására. Bár az uniós intézkedéseket fokozatosan enyhítették, azok társadalomra gyakorolt hatása továbbra is igen aggasztó. Az intézkedések különösen azokat a különböző civil társadalmi szervezeteket, nemzeti kisebbségeket, valamint kis- és középvállalkozásokat érintik, amelyek jelentős működési támogatásban részesültek az uniós programokból. Az intézkedések negatív hatással lehetnek az Európai Unió hitelességére is a koszovói lakosság körében. Bár az Európai Unió támogatottsága változatlanul kiemelkedően

magas, továbbra is fennáll annak a kockázata, hogy az intézkedések következtében csökkenni fog.

Ezzel a jelentéssel az előadó áttekintést kíván nyújtani a helyzetről, és be kívánja mutatni, hogyan értékeli az Európai Parlament a legfontosabb eredményeket és a kihívásokat, amelyekkel Koszovónak ma és a közeljövőben szembe kell néznie. A jelentésben természetesen nem lehet minden problémás területre és kihívásra kitérni. Elkészítésének egyik fontos előfeltétele volt, hogy tényfeltáró misszió keretében Koszovóba látogathattunk, és találkozhattunk többek között civil társadalmi szervezetekkel, a nemzeti kisebbségek képviselőivel és az üzleti élet képviselőivel.